

Д.С. Бутейко, асп.

Харківський національний економічний
університет

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

В умовах нестабільної економічної ситуації у державі, яка супроводжується падінням обсягів випуску продукції у секторі «нефінансові підприємства» особливої уваги потребує вирішення питання стимулювання інноваційної діяльності підприємств машинобудування та оцінка її результативності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, оцінка результативності інноваційної діяльності підприємств машинобудування.

Вступ. Кризові явища, що спостерігаються останнім часом в економіці багатьох країн у тому числі й в Україні, свідчать про необхідність проведення докорінних змін у виробництві. За цих обставин єдиним шляхом розвитку та формування виробничого потенціалу стає орієнтація підприємств на знання, науковий потенціал суспільства, інноваційні технології. Інтенсивний шлях розвитку економічних відносин поступово змінюється на інноваційний — економіку знань, провідне місце у якій займають не природні ресурси, капітал та труд, а інтелект, знання. Лідерами у конкурентній боротьбі стають ті держави та підприємства, які своєчасно усвідомили, що знання цінюються більше за сировину а отже оцінка результативності інноваційної діяльності саме підприємств машинобудування є досить актуальною проблемою для дослідження.

Постановка завдання. Метою роботи є виокремлення проблемних аспектів у формуванні інформаційної бази для оцінки результативності інноваційної діяльності підприємств машинобудування.

Результати. Проблему формуванні інформаційної бази для оцінки результативності інноваційної діяльності підприємств машинобудування розглядало багато вчених економістів, серед яких можна виділити: М.С. Білик, Р.М. Бойчук, А.П. Гальчинський, А.В. Гриньов, В.О. Василенко, В.Г. Шматко [1, 2, 3, 4]. Усі вони вважають, що в умовах розвитку ринкових відносин, а особливо під час виникнення кризових явищ особливо уважно треба підходити до визначання факторів, що будуть формувати результативність інноваційної діяльності підприємства з метою запобігання їх агресивного впливу. Отже, сформована інформаційної бази повинна у повному обсязі відображати процеси, які відбуваються всередині об'єкту дослідження.

Теперішній стан інноваційної активності підприємств машинобудування України більшість економістів, як українських, так і закордонних, визначають як незадовільний або кризовий. За їх прогнозами у разі відсутності позитивних тенденцій до змін Україна має всі шанси втратити навіть існуюче геополітичне значення. Статистичні дані свідчать про відсутність істотних зрушень у справі впровадження прогресивних

In the conditions of unstable economic situation in the state, which is accompanied falling of volumes of output of products in a sector «unfinancial enterprises» of the special attention the decision of question of stimulation of innovative activity of enterprises of engineer and estimation of its effectiveness requires.

Key words: Innovations, innovative activity, estimation of effectiveness of innovative activity of enterprises of engineer.

технологічних процесів на виробництві, наприклад, за видами економічної діяльності у 2008 році більшою за середню частку інноваційно активних підприємств була серед підприємств з виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення (33,3% загальної кількості промислових підприємств), машинобудування (23,3%), хімічної та нафтохімічної промисловості (21,6%), а також металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (15,0%) [5]. Ця структура промисловості відповідає постіндустріальній системі розвитку виробництва, яка відрізнялась наявністю значної частки підприємств, що займаються або видобутком або переробкою сировини. В умовах інноваційного розвитку економіки держави структура промисловості повинна бути спрямована на розвиток тих галузей, які формують конкурентоспроможність держави за рахунок випуску нової інноваційної продукції. Серед таких галузей окреме місце займає машинобудування, яке за рахунок впровадження новітньої техніки та технології в змозі підвищити конкурентоспроможність промислової продукції на світовому ринку.

За даними Державного комітету статистики України у 2007 році інновації впроваджували 1186 підприємств, у т.ч. [5]: 515 підприємств впроваджували нові технологічні процеси, кількість яких склала 1419, з них маловідходних і ресурсозберігаючих — 634 процеси; 564 підприємства впровадили 2526 найменувань інноваційних видів продукції, з яких 881 — нові види машин, устаткування, прилади, апарати тощо. Найбільший обсяг інноваційних витрат припадає на підприємства: металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (2,8 млрд. грн.); машинобудування (2,6 млрд. грн.); виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (1,7 млрд. грн.); хімічної і нафтохімічної промисловості (1,6 млрд. грн.) [5].

Протягом 2007 року 1035 підприємств реалізували інноваційну продукцію, обсяг якої склав 40,2 млрд. грн., 95% якого — продукція переробної промисловості, а саме: машинобудування (13,4 млрд. грн.); металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (9,4 млрд. грн.); хімічної та нафтохімічної промисловості (6,3 млрд. грн.); виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (4,5 млрд.

грн.); інших видів переробної промисловості (6,6 млрд. грн.) [5].

Із загальної кількості інноваційних підприємств 420 реалізували продукцію, нову для ринку України. Її обсяг становив 22,3 млрд. грн., або 3,7% обсягу реалізованої промислової продукції. Майже половину з них становили підприємства машинобудування, обсяг реалізації яких склав 9,6 млрд. грн., або 11,2% обсягу реалізованої продукції галузі. 65 підприємств — з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (1,8 млрд. грн., або 2,1%), 51 підприємство хімічної та нафтохімічної промисловості (5,7 млрд. грн., або 15,5%) [5].

Продукцію, що була новою тільки для підприємства (вже виготовлялася в інших підприємствах, але є новою або істотно поліпшеною для даного підприємства) реалізували 743 підприємства (17,9 млрд. грн., або 3,0% обсягу реалізованої промислової продукції). Як і в попередні роки, значну їх кількість склали підприємства: машинобудування — 204 (3,8 млрд. грн. або 4,4%); з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів — 198 (2,7 млрд. грн. або 3,2%); хімічної та нафтохімічної промисловості — 83 (0,6 млрд. грн. або 1,5%) [5].

По наведеним даним, можна зробити висновок, що існуюча інформаційна база не дозволяє в повному обсязі оцінити результативність інноваційної діяльності підприємств машинобудування, вона дозволяє лише визначити поточний стан розвитку інноваційної діяльності, виокремити проблемні місця та виділити фактори, які формують результати інноваційної діяльності підприємств машинобудування. За таких обставин необхідно більш чітко окреслити напрямки за якими доцільно проводити оцінку результативності інноваційної діяльності підприємств машинобудування, що у свою чергу буде сприяти вирішенню проблеми формування інформаційної бази дослідження:

1. Проводити власні наукові дослідження спрямовані на підвищення рівня конкурентоспроможності продукції машинобудування;

2. Підвищення рівня кадрового забезпечення для запровадження інновацій на підприємстві;

3. Постійне відслідковування та оцінка технологічного та технічного стану підприємства з метою своєчасного переозброєння виробництва.

4. Узгодження дій фінансових установ та підприємства під час провадження інноваційних проектів;

5. Сприяти утворенню галузевої, міжгалузевої, регіональної системи технопарків та технополісів, що забезпечить підтримку підприємств машинобудування.

Висновки. Таким чином, оцінювати результативності інноваційної діяльності підприємств машинобудування необхідно з позиції системного підходу. Це дозволить в першу чергу вирішити проблему формування інформаційної бази для дослідження і по-друге, — за рахунок чіткого визначення напрямків оцінки результативності інноваційної діяльності сформувати систему показників та побудувати на їх основі моделі розвитку підприємств машинобудування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик М. С., Бойчук Р. М. Порівняльний аналіз інвестиційної привабливості промислового підприємства з використанням методів сучасного факторного аналізу // Вісник НУ «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та розвитку. — 2002. — Вип. №466. — С. 239 — 249; Иванов И. А. Инновационный менеджмент: Учеб. Для вузов. — Ростов н/Д.: Баро-Пресс», 2001. — 288 с.
2. Гальчинський А.П. Інноваційна стратегія українських реформ. — К.: Знання України, 2002. — 336 с.
3. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. — 308 с. посилання
4. Василенко В.О. Шматко В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. Посібник. — К.: Фенікс, 2003. — 440 с.
5. www.in.gov.ua.

Надійшла до редколегії 20.02.09 р.

Н.С. Ілляшенко, асп.

АНАЛІЗ РИНКОВИХ ПОЗИЦІЙ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ ПОБУТОВИХ ХОЛОДИЛЬНИКІВ

В статті розглянуто ситуацію на ринку побутових холодильників України, визначено місце вітчизняних виробників на ньому. Проаналізовано динаміку розвитку ринку та визначено основні причини кризи вітчизняних виробників. Запропоновано напрямки діяльності для вирішення окреслених автором проблем.

Ключові слова: ринок побутових холодильників, потреби, вітчизняні виробники, криза

The situation at the market of household refrigerators and place of domestic producers on it are viewed in the article. The market mechanics is analyzed, the main reasons of domestic producers crisis are defined. The orientations of activity to solve delineated by author problem are proposed.

Key words: the market of household refrigerators, needs, domestic producers, crisis

Вступ. В умовах фінансової кризи, що охопила сьогодні більшість країн світу, одним з шляхів її подолання є політика протекціонізму. Таким чином, кордони країни мають бути закриті для тієї імпортової продукції, яка може вироблятися вітчизняними підприємствами. Тим самим, вітчизняна промисловість

матиме змогу вистояти в сучасних умовах функціонування і зайняти певні позиції на ринку. Однак, важливо визначитись, які саме види промисловості є пріоритетними для країни і які мають більші шанси на успіх.

Одним з таких видів, на думку автора, є виробництво машин та устаткування. Це пов'язано з тим, що